

Novela zákona č. 37/2021 Sb., o evidenci skutečných majitelů (AML zákon) a připravované novely zákona o přeměnách obchodních společností a družstev a zákona o obchodních korporacích

Od 1. října 2022 nabyla účinnosti dlouho očekávaná novela zákona o evidenci skutečných majitelů, která odstraňuje nedostatky vytýkané Evropskou komisí a koresponduje již s V. směrnicí AML. Zásadní novinkou je odstranění dvojkolejnosti vymezení skutečného majitele, dále zcela nová definice skutečného majitele, která má přinést zjednodušení a rozšíření okruhu povinných osob a dále nová úprava skutečného majitele bytového/sociálního družstva či investičního fondu v právní formě akciové společnosti s proměnným základním kapitálem (tzv. SICAV).

Další posuzované novely, ačkoliv jsou teprve ve schvalovacím procesu, přináší subjektům nemálo nových práv a povinností s nimiž je vhodné se seznámit a do budoucna počítat. Novela zákona o přeměnách upravuje a rozšiřuje zahraniční formy přeměn, usnadňuje administrativní náročnost celého procesu a přináší pro subjekty nová oprávnění. S oběma shora zmiňovanými novelami souvisejí i připravované změny zákona o obchodních korporacích, který jsou (mimo souvislost s výše uvedeným) projednávány za účelem transpozice směrnice evropského parlamentu a rady o digitalizaci a zavádí zcela nový institut registrace subjektů a nová oprávnění s kterými je potřeba se seznámit.

Níže tak předkládáme shrnutí toho nejdůležitějšího z uvedených novelizací.

Novela zákona o evidenci skutečných majitelů (ZESM)

Evropská Komise od přijetí ZESM spatřovala nesoulad této právní úpravy se směrnicí Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/849 ze dne 20. května 2015 o předcházení využívání finančního systému k praní peněz nebo financování terorismu, o změně nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 648/2012 a o zrušení směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/60/ES a směrnice Komise 2006/70/ES (tzv. IV. AML směrnice), ve znění změnové směrnice 2018/843 (tzv. V. směrnice AML). ZESM byla vytýkána především nesprávná transpozice ve vymezení pojmu „skutečný majitel“, nadbytečnost prvku „koncový příjemce“ a příliš úzký okruh povinných osob. Novela ZESM byla přijata, aby vytýkané nedostatky napravila, přičemž schválení novely bylo podmínkou pro uvolnění cca 179. mld Kč pro realizaci Národního plánu obnovy z Nástroje pro oživení a odolnost EU.

Účinnost zákona

Tato novela zákona nabyla účinnosti dne **1. 10. 2022**.

Nová definice skutečného majitele

Nejzásadnější novinkou je, že novela ZESM opouští dvojkolejnost vymezení skutečného majitele prostřednictvím pojmů koncový příjemce a osoba s koncovým vlivem. Skutečným majitelem je podle nové právní úpravy **každá fyzická osoba**, která v konečném důsledku **vlastní nebo kontroluje** právnickou osobu nebo právní uspořádání. ZESM nově definuje, že korporaci v konečném důsledku **vlastní nebo kontroluje** každá fyzická osoba, která přímo nebo nepřímo prostřednictvím jiné osoby nebo právního uspořádání:

- má podíl v korporaci větší než 25 %,
- má podíl na hlasovacích právech větší než 25 %
- má právo na podíl na zisku, jiných vlastních zdrojích nebo likvidačním zůstatku, a to vždy větší než 25 %,
- uplatňuje rozhodující vliv v korporaci nebo korporacích, které mají v dané korporaci samostatně nebo společně podíl větší než 25 %, nebo
- uplatňuje rozhodující vliv v korporaci jinými prostředky,

přičemž uvedená kritéria jsou stanovena alternativně a pro naplnění definice skutečného majitele dostačuje splnit pouze jedno z nich. Pro účely výpočtu nepřímých podílů se nadále bere v úvahu řetězení a větvení podílů.

Nová definice je určována pojmy „vlastní“ nebo „kontroluje“. Pro určení skutečného majitele platí nevyjádřená právní domněnka, podle které kdo vlastní, platí o něm, že kontroluje, a naopak, kdo kontroluje, platí o něm, že vlastní. Důvodová zpráva k novele ZESM uvádí, že tyto pojmy bude nutné v praxi vykládat spíše extenzivně, tj. bude třeba na ně nahlížet spíše laicky jako na jakési opanování právnické osoby (nebo právního uspořádání) dosahující stanovené intenzity.

S ohledem na nové vymezení skutečného majitele novela ZESM dále specifikuje, kdo v korporaci uplatňuje rozhodující vliv. Zjednodušeně řečeno, rozhodující vliv uplatňuje ten, kdo může na základě vlastního uvážení ovlivnit rozhodování nejvyššího orgánu tak, že odpovídá jeho vůli, a to bez ohledu na to na jakém právním základě se tak stane, zda tak bude činit přímo, nepřímo, prostřednictvím jiných. Rozhodující vliv dále uplatňují ovládající osoba dle zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (dále jen „ZOK“) a ti co mohou odvolat/jmenovat většinu členů statutárních orgánů korporace.

Pro taxativně vymezené subjekty (např. **bytové a sociální družstvo, akciová společnost proměnným základním kapitálem**) se má za to, že rozhodující vliv uplatňují fyzické osoby, které jsou členy statutárních orgánů, osobami v obdobném postavení, nebo korporaci v tomto orgánu zastupují. Ve vztahu k investičním fondům v právní formě akciové společnosti s proměnným základním kapitálem (tzv. SICAV) se dále nově upravuje, že při se určování skutečného majitele nemá nepřihlížet k investičním akciím, ledaže stanovy spojují s těmito akciemi obdobné hlasovací právo jako u zakladatelských akcií.

V případě, že dle výše zmíněných postupů nelze zjistit skutečného majitele, či právnická osoba skutečného majitele nemá, platí domněnka, že skutečným majitelem je každá osoba ve vrcholném vedení korporace.

S ohledem na rozšíření okruhu subjektů, jež jsou povinny evidovat svého skutečného majitele, ZESM nově zavádí speciální vymezení skutečného majitele pro fundace, ústavy, obecně prospěšné společnosti a právní uspořádání, jejichž skuteční majitelé jsou ty osoby, jež uplatňují rozhodující vliv.

Navzdory na první pohled poměrně jednoduchému vymezení skutečného majitele, se již v současné době objevují mezi odbornou veřejností názory, že definice je příliš obsáhlá a zavádí terminologické nejasnosti především v definici ovládnutí. Novela také bohužel nepřinesla odpověď na dlouho mezi odbornou veřejností rozebíranou skutečnost, zda je nutné jako skutečného majitele společnosti uvádět rovněž manželku/manžela společníka, nemají-li tito rozdělené společné jmění manželů. **Zápisu skutečného majitele, resp. okruhu zapisovaných skutečností a osob do evidence skutečných majitelů je tak nutné nadále věnovat zvýšenou pozornost.**

Rozšíření okruhu povinných osob a zpřesnění definic

Novela ZESM s ohledem na transpozici V. směrnice AML rozšiřuje okruh subjektů, jež mají skutečného majitele. Nově skutečného majitele tedy mají:

- okresní a regionální komora nebo začleněné společenstvo podle jiného zákona,
- politická strana a politické hnutí,
- církev a náboženská společnost a ostatní právnické osoby podle zákona upravujícího církev a náboženské společnosti,
- odborová organizace a organizace zaměstnavatelů,
- honební společenstvo,
- společenství vlastníků jednotek.

Výjimka z povinnosti evidovat svého skutečného majitele se tak nadále vztahuje pouze na stát, územně samosprávné celky a subjekty jimi financované, nebo rozhodujícím způsobem ovlivňované. Zůstává také výjimka pro státní a národní podniky.

Termíny pro zápis do evidence skutečných majitelů a nesrovnalosti

Pro všechny evidující osoby (tj. osoby povinné evidovat svého skutečného majitele) je potěšující zprávou, že novela ZESM a zavedení nové definice skutečného majitele nebude pro většinu evidujících osob znamenat povinnost upravovat svůj stávající zápis v Evidenci skutečných majitelů, neboť **do jednoho měsíce od účinnosti novely ZESM** dojde v tomto směru ze strany Ministerstva spravedlnosti k **automatické úpravě terminologie** v zápisech v Evidenci skutečných majitelů a k přepisu na údaje odpovídající nové právní úpravě.

Pro osoby, jež splnily evidenční povinnost a před účinností novely ZESM zapsaly svého skutečného majitele, který po účinnosti novely ZESM nebude dále považován za skutečného majitele platí, že nebudou povinny provádět výmaz této osoby, protože se ze zákona nebude k tomuto zápisu přihlížet a tento neaktuální údaj nebude považován za nesrovnalost, což však subjektu nebrání, aby byl výmaz na žádost nebo k návrhu proveden. Pro tyto osoby dále platí, že jsou povinny **ve lhůtě do 6 měsíců** ode dne nabytí účinnosti novely ZESM přizpůsobit své údaje nové právní úpravě. V této lhůtě nebudou stávající údaje způsobovat nesrovnalost ani jiné negativní následky.

Subjekty, které před účinností novely ZESM neměly povinnost evidovat skutečného majitele (např. SVJ, politické strany, odborové organizace), jsou taktéž povinny **ve lhůtě do 6 měsíců** ode dne nabytí účinnosti novely ZESM přizpůsobit své údaje nové právní úpravě a skutečné majitele zapsat. I v tomto případě však novela počítá s automatickým průpisem z jiných rejstříků, která bude provedena do 1 měsíce od účinnosti novely.

S ohledem na automatickou úpravu údajů v Evidenci skutečných majitelů a automatický průpis v rámci prvního měsíce od účinnosti novely ZESM platí, že zápis nebo automatický průpis na základě návrhu

nebo žádosti evidujících subjektů bude proveden nejdříve **po uplynutí lhůty 1 měsíce** od účinnosti novely ZESM.

Vzhledem k tomu, že návrhy na zápis skutečného majitele jsou zpoplatněny, bylo rozhodnuto, že **ve lhůtě 6 měsíců od účinnosti novely ZESM budou od soudního poplatku za první návrh osvobozeni** subjekty, které splnily svou evidenční povinnost již před účinností novely ZESM a po její účinnosti stav zápisu neodpovídá skutečnosti a ty osoby, na které se doposud evidenční povinnost nevztahovala (tj. SVJ, církve, politické strany atd.).

Pokud do účinnosti novely ZESM nebyla určitá osoba skutečným majitelem a skutečným majitelem se stala až podle novelizovaného znění ZESM, tak se 1. 10. 2022 považuje za den, od kterého je daná osoba skutečným majitelem.

S ohledem na výše uvedené v každém případě doporučujeme po uplynutí 1 měsíce od účinnosti novely ZESM provést kontrolu, zda stávající zápis v Evidenci skutečných majitelů po provedení automatických úprav, či nově po provedení automatického průpisu údajů z jiných rejstříků do evidence skutečných majitelů, odpovídá skutečnosti a zda se okruh skutečných majitelů konkrétního subjektu, tak jak byl identifikován a zapsán dle dosavadní úpravy, v důsledku změny definice skutečného majitele nezměnil (nezúžil či nerozšířil).

Naše advokátní kancelář je v případě potřeby připravena zajistit celý proces revize zápisu v evidenci skutečných majitelů tak, aby zápis v evidenci skutečných majitelů ve stanovené lhůtě splňoval veškeré požadavky novely ZESM.

Novela zákona o přeměnách obchodních společností a družstev

V elektronické knihovně Ministerstva spravedlnosti byl publikován návrh novely zákona č. 125/2008 Sb., o přeměnách obchodních společností a družstev, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**zákon o přeměnách**“) jehož cílem je převzít do českého právního řádu směrnici Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/2121 ze dne 27. listopadu 2019 (dále jen „**Směrnice**“), kterou se mění směrnice (EU) 2017/1132, pokud jde o přeshraniční přemístění sídla, fúze a rozdělení.

Ačkoliv český právní řád umožňuje provedení přeshraničních přeměn i bez nutnosti transpozice Směrnice, tak stávající pravidla a povinnosti upravené v zákoně o přeměnách neodpovídají novým požadavkům unijního práva. Novela nad rámec transpozice Směrnice zohledňuje poznatky české právní praxe a navrhovanými dílčími změnami má za cíl odstranit nedostatky stávající právní úpravy, které působí obtíže.

Plánová účinnost zákona

Lhůta pro transpozici Směrnice je stanovena do 31. ledna 2023. V současné chvíli se však novela nachází v připomínkovém řízení legislativní rady vlády a s ohledem na rozsáhlost legislativního procesu se nedomníváme, že by tato lhůta měla být dodržena.

Nová forma rozdělení a rozšíření přemístění sídla

Na základě připravované novely má nově dojít k zakotvení nové formy rozdělení. Rozdělení jako formu přeměny je dle stávající úpravy možné provést rozštěpením či odstěpením, avšak nově i **vyčleněním**. Tato nová forma přeměny rozdělení se má dělit na rozdělení vyčleněním v jehož důsledku rozdělovaná společnost nezaniká a vyčleněná část jmění rozdělované společnosti přechází výměnou za podíl/podíly na jednu nebo více nově vznikajících společností (dále jen „**vyčlenění se vznikem nové nebo nových společností**“), nebo na jednu nebo více již existujících společností (dále jen „**vyčlenění sloučením**“).

Rozdělení vyčlenění se vznikem nové nebo nových společností má fungovat tak, že část jmění rozdělované společnosti přejde na nově vznikající společnost a rozdělovaná společnost se stává jediným společníkem této nově vznikající společnosti, nebo v případě vyčlenění sloučením, přejde jmění rozdělované společnosti na již existující společnost a rozdělovaná společnost v ní pouze nabývá podíl.

Další novinkou je nová úprava přeshraničního přemístění sídla. Doposud bylo možné v rámci přeměny přemístění sídla přemístit sídlo pouze ze států EU a EHP a do států EU a EHP. Novela zavádí možnost přeshraničního přemístění sídla i ze států mimo EU nebo EHP a nově i do těchto států. Taková úprava je vhodná zejména pro posílení právní jistoty adresátů a zvýšení úrovně svobody usazování a podnikání.

Aby byla zajištěna dostatečná ochrana práv osob v souvislosti s výše uvedeným a dostatečné ověření řádného průběhu přeshraničního přemístění sídla je navrhováno učinit povinnými náležitostmi veřejné listiny dostatečnou identifikaci společnosti přemísťující své sídlo do ČR ze třetího státu, přičemž tento dokument má být opatřen ověřeným překladem do českého jazyka, pokud notář na základě vlastního uvážení společnosti (žadatelé) nesdělí, že takový překlad nevyžaduje, neboť jazyk, v němž je dokument vyhotoven, je mu znám.

Novela by měla zavést také nová ustanovení týkající se ochrany oprávněných zájmů osob, jež mohou být přeshraniční přeměnou negativně ovlivněny. Společníci a akcionáři by měli být oprávněni při přeshraničních přeměnách vystoupit ze společnosti, pokud s přeměnou nesouhlasili, ke dni schválení přeměny byli společníci a hlasovali proti. Změnit se má také právo věřitelů na dostatečnou jistotu, což je podrobně rozepsáno níže. Novela pamatovala i na zaměstnance, kterých se zahraniční typy přeměn velmi citelně dotýkají. Nebude-li u osoby zúčastněné na přeshraniční přeměně působit odborová organizace, nebo jiný zástupce zaměstnanců, budou sami zaměstnanci oprávněni předložit svá stanoviska, která budou přiložena ke zprávě o přeměně. Společnosti budou dále povinny informovat zaměstnance o výsledku rozhodování o užití zákonného práva vlivu a nově se navrhuje i upravit kritérium počtu zaměstnanců přeshraniční fúze, kdy se pevně dané číslo má nahradit veličinou navázanou na počet zaměstnanců rozhodný pro vznik práva vlivu dle práva členského státu, jímž se řídí fúzující společnost. Jmenovitě se tedy v ust. § 215 zákona o přeměnách 500 zaměstnanců nahrazuje 4/5 prahové hodnoty zakládající právo vlivu zaměstnanců.

Významné změny v procesu přeměny

Samotná novela je velice rozsáhlá. Vzhledem k tomu, že se v současné době nachází v připomínkovém řízení a doposud nebyla předložena dolní komoře parlamentu k projednání, dovolujeme si upozornit pouze na vybranou část novely, vzhledem k tomu, že v rámci budoucího legislativního procesu může dojít k dalším změnám.

Výběr znalce

Novela si v zájmu zachování konzistentnosti právního řádu a snižování administrativní zátěže (včetně snížení nápadu na soudy) dovoluje následovat trend, který již byl promítnut i do ZOK a navrhuje upustit od požadavku soudního jmenování znalce pro účely znaleckého ocenění nebo přezkoumání vyžadované dle zákona o přeměnách. Zúčastněné společnosti si tak znalce vyberou sami ze seznamu znalců. Veškeré související otázky spojené s oceňováním, např. odměna znalce, mají být ponechány na dohodě osoby zúčastněné na přeměně a samotného znalce.

Spolu s výše uvedeným je po vzoru právní úpravy v ZOK také navržena možnost ocenění jmění znalcem nahradit i jiným způsobem a to v souladu s pravidly stanovenými ZOK pro účely oceňování nepeněžitých vkladů do kapitálových společností¹, tj. za využití nezávislého odborníka. Specificky pro účely přeměn a ocenění uznávaným nezávislým odborníkem se navrhuje stanovit, že doba 6 měsíců, která nesmí uplynout od provedení ocenění, aby jej bylo možno použít, se počítá ke dni zápisu přeměny do obchodního rejstříku.

Rozhodný den

Další významnou změnou je navrhovaná nová koncepce rozhodného dne. Doposud dle ust. § 10 zákona o přeměnách platilo, že rozhodný den nemůže předcházet o více než 12 měsíců dni, v němž bude podán návrh na zápis přeměny do obchodního rejstříku. Nově by se měl nejzazší termín rozhodného dne odvíjet ode dne zápisu přeměny do obchodního rejstříku, přičemž jako rozhodný den fúze nebo rozdělení nebude možné stanovit den předcházející dni vzniku zúčastněné společnosti nebo družstva. Staví se najisto, že se společnost nebo družstvo může účastnit více přeměn se stejným rozhodným dnem.

Oznámení o uložení projektu přeměny

Novela si dále klade za cíl snížit finanční a časovou náročnost celého procesu přeměny a navrhuje povinnost zveřejnit oznámení o uložení projektu přeměny nejméně 1 měsíc před schválením přeměny do sbírky listin a upozornění pro věřitele v Obchodním věstníku nahradit povinností zúčastněné osoby na přeměně uložit do sbírky listin obchodního rejstříku stále i projekt přeměny ale nově i upozornění pro věřitele, zaměstnance a společníky na jejich práva, přičemž za podmínek stanovených zákonem nadále zůstává alternativní možnost uveřejnit tyto informace způsobem umožňujícím dálkový přístup (prostřednictvím internetových stránek).

Dostatečná jistota

Změnit by se měla také úprava uplatnění práva věřitelů na dostatečnou jistotu při přeměně. Dle současné platné právní úpravy mohou věřitelé přihlásit své nesplatné pohledávky do 6 měsíců, ode dne kdy se stala přeměna účinná, jestliže se v důsledku přeměny zhoršila jejich dobytost. Novela zkracuje lhůtu pro věřitele a navrhuje, že právo věřitelů na dostatečnou jistotu musí být uplatněno u soudu nejpozději do 3 měsíců ode dne zveřejnění, resp. uveřejnění projektu přeměny, jinak zaniká. Nově budou věřitelé oprávněni požadovat jistotu i ve vztahu k pohledávkám budoucím či podmíněným, za předpokladu, že půjde o pohledávky ze závazků vzniklých před zveřejněním nebo uveřejněním projektu přeměny.

Pokud se věřitel s osobou zúčastněnou na přeměně na způsobu zajištění pohledávky neshodnou, soud nově zřídí dostatečné zajištění k návrhu věřitele, který osvědčí zhoršení dobytosti pohledávky, dle

---

¹ § 468 an. ZOK. První výjimky tvoří ocenění investičních cenných papírů a nástrojů peněžního trhu podle zákona o podnikání na kapitálovém trhu, u nichž lze pro určení jejich ceny použít vážený průměr z cen, za které byly uskutečněny obchody tímto cenným papírem nebo nástrojem na jednom nebo více evropských regulovaných trzích v době 6 měsíců před vnesením vkladu. Druhou výjimkou je ocenění jiného majetku, u něhož lze použít pro určení jeho ceny také reálnou hodnotu určenou obecně uznávaným nezávislým odborníkem za využití obecně uznávaných standardů a zásad oceňování či použít, účtuje-li společnost o takovém majetku v reálných hodnotách, pro určení jeho ceny tuto reálnou hodnotu vykázanou v účetní závěrce za předchozí účetní období. Všechny výjimky by mělo být možné využít pouze tehdy, rozhodne-li o tom statutární orgán příslušné společnosti.

slušného uvážení, usnesením, bez potřeby nařízení jednání. Účinky zajištění by následně měly nastat nejdříve dnem, kdy se zápis přeměny do obchodního rejstříku stal účinný vůči třetím osobám.

Notář

Poslední zajímavou novinkou je rozšíření oprávnění notáře odmítnout vydat osvědčení pro přeshraniční přeměnu pro českou osobu zúčastněnou na přeměně, nejen pokud nepředloží předepsané písemnosti, ale i pokud sám zjistí, že účel přeshraniční přeměny je zneužívající nebo podvodný, směřující k vyhýbání se či obcházení vnitrostátních nebo unijních právních předpisů, anebo k páchání trestné činnosti.

Vzhledem k aktuálnímu stavu legislativního procesu novely zákona o přeměnách je shora uvedené shrnutí pouze informativního charakteru. Nadále pro Vás budeme proces přijetí novely sledovat.

Novela zákona o obchodních korporacích a družstev (ZOK)

Shora uvedené novely jsou rozsáhlé právní akty, jež mají přesah a vliv na řadu dalších právních předpisů. Jedním z nich je i ZOK. Ačkoliv přesah uvedených novel není nijak významný, ZOK sám je v současné době podroben schvalování nového znění s ohledem na povinnost implementovat směrnici Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1151 ze dne 20. června 2019, kterou se mění směrnice (EU) 2017/1132, pokud jde o využívání digitálních nástrojů a postupů v právu obchodních společností (dále jen „**směrnice o digitalizaci**“). Transpozice směrnice o digitalizaci má zesílit možnosti využití elektronických prostředků identifikace komunikace na dálku a zrychlit rejstříkové řízení. Hlavním cílem je umožnit plně elektronické vytvoření kapitálových společností, minimálně společností s ručením omezeným, za využití vzorových společenských smluv.

Plánovaná účinnost zákona

Lhůta pro transpozici směrnice o digitalizaci je stanovena do 31. srpna 2023. Novela je již projednávána ve druhém čtení v Poslanecké sněmovně. Ústavněprávní výbor při poslanecké sněmovně již s novelou vyslovil souhlas a v krátkém časovém intervalu se očekává třetí čtení. Vzhledem k rychlému legislativnímu procesu se očekává přijetí novely v první polovině roku 2023.

Nové vymezení podmínek funkce člena statutárního orgánu

Překážky výkonu funkce člena voleného orgánu obchodní korporace, definované v ust. § 46 ZOK, jsou aktuálně navázány na podmínky provozování živnosti, a to i přesto, že v řadě případů není záměrem obchodní korporace živnostensky podnikat a jsou zakládány za jiným účelem než k živnostenskému podnikání, kdy jako předmět činnosti volí např. správu vlastního majetku. Z uvedeného důvodu si novela klade za cíl odstranit propojení s úpravou živnostenského zákona a sama nově stanovuje podmínky pro výkon funkce člena statutárního orgánu.

Osoby nebudou způsobilé k výkonu funkce členů statutárních orgánů jednotlivých obchodních korporací budou-li u nich shledány následující překážky:

- zákaz vykonávat funkci člena řídicího, kontrolního nebo správního orgánu dle jakéhokoliv rozhodnutí orgánu veřejné moci (soudu či správního orgánu) České republiky nebo jiného státu EU, EHS, mezinárodní organizace, nebo i jiných států (tj. států mimo EU a EHP),
- odsouzení za vybrané trestné činy, a to jak v České republice, tak i v zahraničí (ZOK určuje konkrétní trestné činy majetkové či hospodářské povahy, které svou povahou nejvíce souvisí se správou cizího majetku, nebo k nimž dochází výlučně nebo typicky v souvislosti s podnikatelskou činností), avšak pouze do doby zahlázení odsouzení, tedy do okamžiku, kdy se na osobu bude hledět, jako by nebyla odsouzena,
- rozhodnutí o prohlášení **konkursu** (nikoliv již jiné formy řešení úpadku) na majetek osoby vydaný v České republice, nebo obdobné rozhodnutí vydané orgánem veřejné moci jiného státu, do okamžiku zrušení konkursu.

Osoba, která bude chtít vykonávat funkci člena voleného orgánu bude předem informovat zakladatele obchodní korporace nebo samotnou korporaci, nejčastěji skrze čestné prohlášení, že:

- není nezpůsobilá k výkonu funkce, tj. informovat, že je plně svéprávná a zda u ní nejsou dány shora uvedené překážky,
- u ní existuje skutečnost, která by důvodně mohla vést ke vzniku překážky výkonu funkce, např. již zahájené řízení, které by mohlo vést k založení překážek, nebo že se dopustila jednání, jež by mohlo splňovat znaky určených trestných činů,
- v posledních 3 letech bylo vedeno insolvenční řízení ohledně jejího majetku, nebo ohledně majetku právnické osoby, v níž působí nebo působila jako člen voleného orgánu.

Evidence osob vyloučených z funkce člena statutárního orgánu

V současné právní úpravě absentuje evidence, v níž by byly shromažďovány informace o osobách, u nichž je dána překážka výkonu funkce člena voleného orgánu. Tento nedostatek novela o digitalizaci plánuje odstranit, neboť požaduje, aby ve všech členských státech existovala jednotná pravidla pro

diskvalifikaci (šířeji nejen pravidla podle § 63 a násl. ZOK, ale obecně pravidla stanovující překážky výkonu funkce členů volených orgánů obchodních korporací), avšak především aby byl zřízen rejstřík či evidence takových osob, k zajištění výměny informací o osobách u nichž jsou dány překážky výkonu funkce člena voleného orgánu, v jednotlivých členských státech. Druhým důvodem zřízení evidence je především zesílení kontroly ze strany státního aparátu.

Dle navrhovaného znění novely má být v novém ust. § 70 ZOK an. zřízena evidence vyloučených osob. Tento informační systém veřejné správy bude spravován a veden Ministerstvem spravedlnosti. Zapisovat se do něj budou osoby:

- které byly rozhodnutím soudu vyloučeny z výkonu funkce člena statutárního orgánu podle ust. § 63 až 65 ZOK,
- kterým byl uložen zákaz činnosti zakládající překážku výkonu funkce,
- které byly odsouzeny pro trestný čin zakládající překážku výkonu funkce, nebo
- na jejichž majetek byl prohlášen konkurs.

Údaje o osobách budou v evidenci vyloučených osob uchovávány po dobu 10 let ode dne zápisu zániku poslední překážky pro výkon funkce. Záписы budou provádět soudy, nebo budou sami propsány prostřednictvím propojení informačních systémů veřejné správy.

Evidence vyloučených osob je navržena jako neveřejná. Výpis nebo potvrzení z evidence bude umožněno získat způsobem umožňujícím dálkový přístup pouze soudům a notářům pro účely jejich činnosti. Informace o trvajících překážkách budou také zpřístupněny orgánům jiných členských států EU nebo státům EHS.

Bez ohledu na výše uvedené, bude každá osoba oprávněna požádat o poskytnutí informace, zda jsou o ní v evidenci údaje vedeny nebo v minulosti byly. Informace bude možné získat na základě žádosti, učiněné pouze v elektronické podobě na určeném formuláři vydaném Ministerstvem spravedlnosti a s elektronickým podpisem, jež má účinky vlastnoručního podpisu (osoba tak musí využít datové schránky, anebo žádost podepsat za použití uznávaného elektronického podpisu).

Výpis nebo potvrzení z evidence vyloučených osob bude vydán na základě žádosti, a to pouze v elektronické podobě.

Oprava účtování nevyplacených příplatků

V návrhu novely je obsažena i změna ustanovení § 40 odst. 4 ZOK, které aktuálně nesmyslně uvádí, že nevyplacený zisk nebo jiné vlastní zdroje kapitálová společnost nebo družstvo převede na účet nerozděleného zisku minulých let. Nově má ustanovení určovat, že nevyplacený zisk nebo jiné vlastní zdroje kapitálová společnost nebo družstvo **zaúčtuje ve prospěch účtu, proti kterému byl původně zaúčtován, a není-li to již možné, ve prospěch účtu nerozděleného zisku minulých let**

Vzorová společenská smlouva

V souladu se směrnicí o digitalizaci musí členské státy vytvořit vzorové společenské smlouvy pro plně elektronické vytvoření a založení (minimálně) společností s ručením omezeným. S ohledem na uvedenou povinnost Ministerstvo spravedlnosti uveřejní na svých internetových stránkách vzor společenské smlouvy pro založení společnosti s ručením omezeným.

Vzorová společenská smlouva, by měla obsahovat (návrh není prozatím v rámci schvalovacího procesu novely ZOK k dispozici) základní náležitosti podle občanského zákoníku a ZOK a další jednoduché možnosti nastavení vnitřních poměrů, na nichž se odborná veřejnost shodne. Vzorové společenské smlouvy budou na internetových stránkách přístupné jak v českém, tak anglickém jazyce.

Použití vzoru pro založení společnosti s ručením omezeným bude dobrovolné a jeho využití má být spojeno s nižší odměnou pro notáře a osvobozením od soudního poplatku, což existuje již za stávající právní úpravy, byť jinak formulováno. Pokud tedy zakladatel vzor využije, bude to pro něj znamenat osvobození od soudního poplatku za zápis společnosti do veřejného rejstříku provedený notářem a nižší odměnu pro notáře za sepsání notářského zápisu ve výši 2 700,- Kč.

S ohledem na aktuální stav projednávané novely ZOK pouze upozorňujeme na významné a zajímavé změny, které směrnice o digitalizaci přináší. Do budoucna je vhodné ve světle novely ZOK věnovat zvýšenou pozornost při výběru členů statutárních orgánů. Schválení novely ZOK pro Vás budeme dále monitorovat.